

IZMAIŅAS
DEMOKRĀTISKAJOS
PROCESOS 10 GADU LAIKĀ.
PAŠVALDĪBU ASPEKTS.

PhD cand. Juris Radzevičs

Project Analysis

VĒSTURISKIE ASPEKTI

Reformas, vēlēšanas

TIESĪBU AKTI

Likums «Par pašvaldībām», Valsts pārvaldes iekārtas likums u.c.

JUDIKATŪRA

Satversmes tiesas nolēmumi, Augstākās tiesas atzinumi

PRAKSE

Valsts kontrole, KNAB, Konkurences padome

VIEDOKĻI

Pētījumi, informatīvais ziņojums

Būtiskākie politiskie notikumi no 2009.gada

Pašvaldību vēlēšanas.

109 novadi un 9 republikas pilsētas
37 novados 115 vēlētāju apvienības

Rojas novada un Mērsraga novada domju vēlēšanas

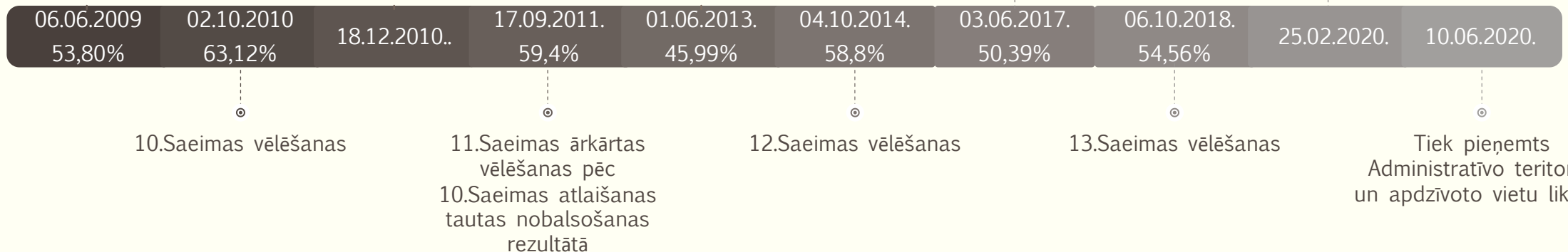
Pašvaldības vēlēšanas

110 novadi un 9 republikas pilsētas
39 novados piedalās 117 vēlētāju apvienības

Pašvaldību vēlēšanas

110 novadi un 9 republikas pilsētas
Piedalās 103 vēlētāju apvienības

Tiek atlaista Rīgas dome un izsludinātas jaunas ārkārtas vēlēšanas, grozot virkni normatīvo aktu

Likums «Par pašvaldībām»

- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (15.12.2009)** – atalgojuma sistēmas piesaiste
- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (17.06.2010.)**
 - Domes lēmumu un sēžu protokolu publiskošana
 - Saistošo noteikumu paskaidrojuma raksts, tā saturs un publiskošana
 - Domes tiesību iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai
 - Inženierkomunikāciju un transporta infrastruktūras aizsardzība
- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (31.01.2013.)**
 - Domes sēdes audioieraksta publiskošana
 - Deputātu amatu savienošanas nosacījumu papildināšana un izņēmumu noteikšana
- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (08.10.2015)** - attālināta dalība domes (komitejas) sēdē
- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (05.12.2019.)** - administratīvās komisijas regulējums
- **Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» (19.12.2019.)** - Rīgas domes atlaišanas process

Būtiskākie saistītie likumi (1)

- **Valsts pārvalde iekārtas likums**
 - 01.01.2016. – pienākums izvērtēt līdzdalību kapitālsabiedrībās
- **Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likums**
 - 01.12.2009. – deputātu pilnvaru nolikšana uz laiku grūtniecības, dzemdību un bērna kopšanas atvaļinājumu
 - 23.09.2010. – deputāta statusa anulēšana
 - 22.01.2015. – deputāta atlīdzība un darba tiesisko attiecību regulējums
 - 13.02.2020. – deputāta pienākums apgūt valsts valodu 6 mēnešu laikā
- **Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums**
 - 19.12.2019. – noteikts jauns domes darbības termiņš pēc ārkārtas vēlēšanām domes atlaišanas gadījumā
 - 11.06.2020. – precizēta vēlēšanu norises kārtība
 - 17.06.2020. – noteikts jauns deputātus skaits un izslēgtas vēlētāju apvienības

Būtiskākie saistītie likumi (2)

- **Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums (stājās spēkā no 01.01.2015.)**
 - 13.06.2020. – kapitālsabiedrību daļu turētāja pārstāvja tiesību nodošana izpilddirektoram
- **Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums (stājās spēkā no 01.01.2010.)**
- **Likums «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā»**
- **Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums**
- **Konkurences likums**
 - 01.01.2020. - pienākums nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci un atbildība par tā neievērošanu

Satversmes tiesas nolēmumi

Pašvaldību tiesības ietekmējoši

- Lieta Nr.2019-17-05 par Ikšķiles novada iedzīvotāju aptauju
- Lieta Nr.2019-03-01 par likuma “Par pašvaldībām” 38. panta otrās daļas 4. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam
- Lieta Nr.2018-07-05 par pašvaldības tiesībām un procedūru, vēršoties Satversmes tiesā
- Lieta Nr.2017-32-05 par proporcionalitātes principu domes komiteju izveidē un VARAM tiesības
- Lieta Nr.2014-03-01 par vēlētāju apvienību tiesībām piedalīties vēlēšanās
- Lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2008-08-0306, 2008-44-03, 2008-25-03 par 27.09.2007 MK noteikumiem nr.596

Pašvaldību funkciju un uzdevumus ietekmējoši

- Lieta Nr. 2018-11-01 par aprēķinātā atalgojuma publicēšanu
- Lieta Nr.2018-17-03 par aizliegumu atvērt spēļu zāles
- Lieta Nr.2018-08-03 par pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumiem
- Lieta Nr. 2013-21-03 par sabiedrisko kārtības noteikumiem un kompetenci trokšņu ierobežošanas jomā
- Lieta Nr.2015-13-03 par pašvaldības nodevas noteikšanu *ultra vires*

Augstākās tiesas atziņas saistībā ar ST lietu Nr.2017 – 32 – 05

- Ja pašvaldības dome vai tās institūcija pieņem individuālu lēmumu, kas skar deputāta subjektīvo publisko tiesību īstenošanu, tad šāda lēmuma tiesiskuma kontroles labad tas ir pielīdzināms administratīvajam aktam, un lēmuma tiesiskuma kontrole notiek administratīvā procesa kārtībā, ja deputāts vēršas administratīvajā tiesā ar attiecīgu pieteikumu (**SKA-890/2019**) (tiesnešu atsevišķās domas par ministra rīkojuma divējādo dabu, jāpastāv pašvaldības domes deputāta aizskarto tiesību aizsardzības mehānismam.)
- Pašvaldības deputāta tiesību aizskāruma aizsardzība administratīvajā tiesā ir iespējama tikai tad, ja tas izriet no pašvaldības deputāta individuālām publiski tiesiskām attiecībām ar pašvaldības domi vai tās orgāniem un veido deputāta subjektīvo publisko tiesību aizskārumu. (**SKA-1307/2019**)
- No proporcionālām vēlēšanām izrietošs proporcionalitātes princips ir tiesību princips, tā izpausmi nebūtu pamata aprobežot vien ar komiteju izveidi un komiteju personālsastāva noteikšanu. Būtiskākais, vai deputātam nodrošināta iespēja faktiski piedalīties domes darbībā un īstenot savas tiesības un pienākumus (**SKA-1023/2019**)

Augstākās tiesas atziņas par kompetenci (pilnvarām)

- No demokrātijas virsprincipa un ar to saistītā pašvaldības principa izriet pašvaldības deputāta subjektīvas tiesības uz vienlīdzīgu pieeju publiski finansētiem komunikācijas līdzekļiem (**SKA - 888/2018**)
- Pašvaldībai, lai tā varētu nepiemērot Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 19.pantā noteikto pabalsta apmēru, ir jābūt spēkā esošam iekšējam vai ārējam normatīvajam aktam, kurā noteikts savs, no likuma atšķirīgs, pabalsta apmērs, jo kārtības nenoteikšana vien nav atzīstama par pamatu nepiemērot kādu atlīdzības sastāvdaļu (juridiskās obstrukcijas aizlieguma princips). (**SKA-241/2019**)
- Nosakot un iekasējot maksu par kapavietu nomu, pašvaldība nerīkojas kā jebkurš īpašnieks, bet gan īsteno likumā noteiktu valsts pārvaldes uzdevumu (**SKA – 1427/2015**)
- Tiesību normas neparedz tiesības pašvaldības domes vadītājam vienpersoniski izlemt būtiskus pašvaldības pārziņā esošus jautājumus, tostarp izdot administratīvos aktus būvniecības procesa ietvaros (**SKA – 390/2010**)

Augstākās tiesas atziņas par funkcijām

- Pašvaldībai ir plaša kompetence izvērtēt arī to, kurai no autonomajām funkcijām konkrētajā gadījumā ir piešķirama lielāka nozīme. Tāpat pašvaldības iekšējs jautājums ir izlemt to, kādiem mērķiem turpmāk izmantot tās īpašumā esošo ēku. Pašvaldībai nav pienākuma detalizēti sniegt izvērtējumu par konkrētā lēmuma lietderību un iespējamām sekām (**SKA-1640/2019**)
- Valsts pārvalde atbilstoši demokrātijas principam un pašvaldību principam ir organizējama subsidiāri, proti, nozīmīgu vietēja rakstura vajadzību un interešu pārvaldīšana nododama pēc iespējas tuvāk pašiem iedzīvotājiem viņu organizētai pašvaldībai. Pašvaldībai ir tiesības noteikt īpašas vides aizsardzības prasības ostu teritorijās, tas nenozīmē, ka teritorijas izmantošanas noteikumos pašvaldība varētu iekļaut jebkādas prasības (**SKA-91/2020**)
- Pašvaldības pastāvēšanas jēga ir vienoti, pašvaldības līmenī, veikt tos uzdevumus, kurus iedzīvotāji nevar īstenot kopīgi. Tas attiecas gan uz vietējām izglītības iestādēm, gan koplietošanas ceļu būvniecību un uzturēšanu, veselības aprūpes pieejamības risinājumiem, koplietošanas teritorijas labiekārtošanu, atkritumu apsaimniekošanu utt. (**SKA - 170-2018**)

Augstākās tiesas atziņas par darba organizācijas jautājumiem

- Lēmums, kas attiecas uz pašvaldības darba organizāciju (iestādes likvidācija) nolūkā nodrošināt attiecīgās pašvaldības autonomās funkcijas izpildi ir iekšējs lēmums (**SKA-705/2010**)
- Tiesas kompetencē neietilpst lietderības apsvērumu pārbaude par to, kādā veidā organizējama pašvaldības funkciju izpilde. Pašvaldība tiesīga brīvi izvēlēties, kuru no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 15.pantā noteiktajām metodēm izmantot (**SKC-473/2011**)
- Normatīvā akta (pašvaldības saistošo noteikumu – lokālplānojuma) un tā izstrādes procesā pieņemto lēmumu tiesiskuma kontrole nav pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā. Tā izdošana ir nevis valsts pārvaldes, bet likumdošanas funkcijas izpausme (**SKA - 1162/2019**)
- Tas, ka pieņemtais dokuments noformēts lēmuma, nevis saistošo noteikumu veidā, neveido iestādes kompetences pārkāpumu pēc būtības (**SKA - 431 – 2018**)

Valsts kontrole

Par Latvijas Republikas 2018.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem

- 82 pašvaldības nav ievērojušas vai daļēji ir ievērojušas normatīvā akta prasības deputātu atlīdzības noteikšanā, tajā skaitā 38 pašvaldības ir veikušas grozījumus deputātu atlīdzības noteikšanas kārtībā, savukārt 44 pašvaldības nav nodrošinājušas pašvaldību deputātu atlīdzību reglamentējošo iekšējo dokumentu un piemērotās prakses atbilstību spēkā esošajam normatīvajam regulējumam
- pašvaldību izstrādātajos iekšējos normatīvajos aktos tiek piemērots pretējs regulējums politikas īstenotāja – Valsts kancelejas – sniegtajam skaidrojumam deputātu atlīdzības jomā
- 63 pašvaldībās domes deputātiem, kuri neieņem algotu amatu domē, mēnešalgas stundas likme pārsniedz Atlīdzības likuma 5.pantā noteiktos ierobežojumus un joprojām 39 pašvaldības turpina atšķirīgi interpretēt Atlīdzības likumā noteiktos mēnešalgas apmēra ierobežojumus.

Valsts kontroles revīzijas ziņojumi par pašvaldībām

- Novērtēt administratīvo resursu izlietošanas efektivitāti revīzijas laikā revidentiem nebija iespējams, jo Pašvaldībai ir jāpilnveido budžeta plānošanas process, t.i., plānotos izdevumus ir nepieciešams sasaistīt ar konkrētiem attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem uzdevumiem.

Rēzekne, Rucava, Madona, Beverīna, Gulbene, Mazsalaca, Jaunpiebalga, Naukšēni, Varakļāni, Zilupe 2017.g.

Valsts kontroles diskusiju dokuments «Racionāla pašvaldība» 2017.

- Būtiski jāsamazina pašvaldību atšķirības - valsts sniedz atbalstu, lai pieejamie pakalpojumi būtiski neatšķiras starp pašvaldībām, vienlaikus nodrošinot resursu izmantošanas atbilstības novērtēšanu (kombinētās pašvaldības)
- Ilgtermiņa pašvaldību (reģionu) sistēmas attīstības pamatnostādnes, paredzot tādu strukturālo politiku, lai izveidotu ekonomiski līdzvērtīgas un uz pašizaugsmi orientētas pašvaldības.
- Nepieciešams objektīvi izvērtēt savas reālās iespējas, pieejamos resursus, infrastruktūras noslodzi, iedzīvotāju skaita izmaiņas un ekonomisko ciklu attīstības prognozi
- Jāpārskata Teritorijas attīstības plānošanas likuma normas, samazinot to normatīvo regulējumu
- Jānodrošina iedzīvotājiem kvalitatīvu, nepārtrauktu un caurskatāmu informāciju par visu sniegto pakalpojumu izmaksām, lai iedzīvotāji varētu izsekot saviem resursiem, pārliecināties par to izmantošanas efektivitāti

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja administratīvo pārkāpumu prakse

Likums «Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā»

- **Ierobežojums rīkoties ar publiskas personas institūcijas mantu (18.pants)**
 - valsts un pašvaldību institūcijās amatpersonu (darbinieku) atlīdzības piemērošana
- **Komercedarbības ierobežojumi (10.pants)**
 - Ierobežojumi būt par dalībnieku kapitālsabiedrībā, saņemt finanšu līdzekļus, publiskas personas institūcijas vadītāja īpašais statuss
- **Amatu savienošanas nosacījumi (7.pants)**
 - Amatu savienošana nesaņemot atļauju
- **Administratīvo aktu izdošanas, uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkciju veikšanas un līgumu slēgšanas ierobežojumi (11.pants)**
 - Lēmumu un labumu piešķiršana sev jeb radniekam
- **Aizliegums būt par pārstāvi (15.pants)**
 - Publiskas personas pārstāvība ierobežojums attiecībās ar noteiktu personu loku
- **Var neuzsākt vai izbeigt administratīvo lietvedību, un atbrīvot no administratīvās atbildības, izsakot mutvārdu aizrādījumu**

Konkurences padome

- **Grozījumi Konkurences likumā par konkurences neitralitāti (spēkā stājās 01.01.2020)**
- **Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā (stājās spēkā 01.01.2016)**
 - Pašvaldības dome izdod saistošos noteikumus, kuros nosaka tirgus nepilnību vai tādus pašvaldības īpašumus, vai preces un pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.
- **Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums (stājās spēkā 01.01.2015.)**
 - Ne retāk kā reizi piecos gados jāpārvērtē katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā
- **Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā**
 - Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas (2019.)
 - Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana. Informatīvais materiāls (2019.)

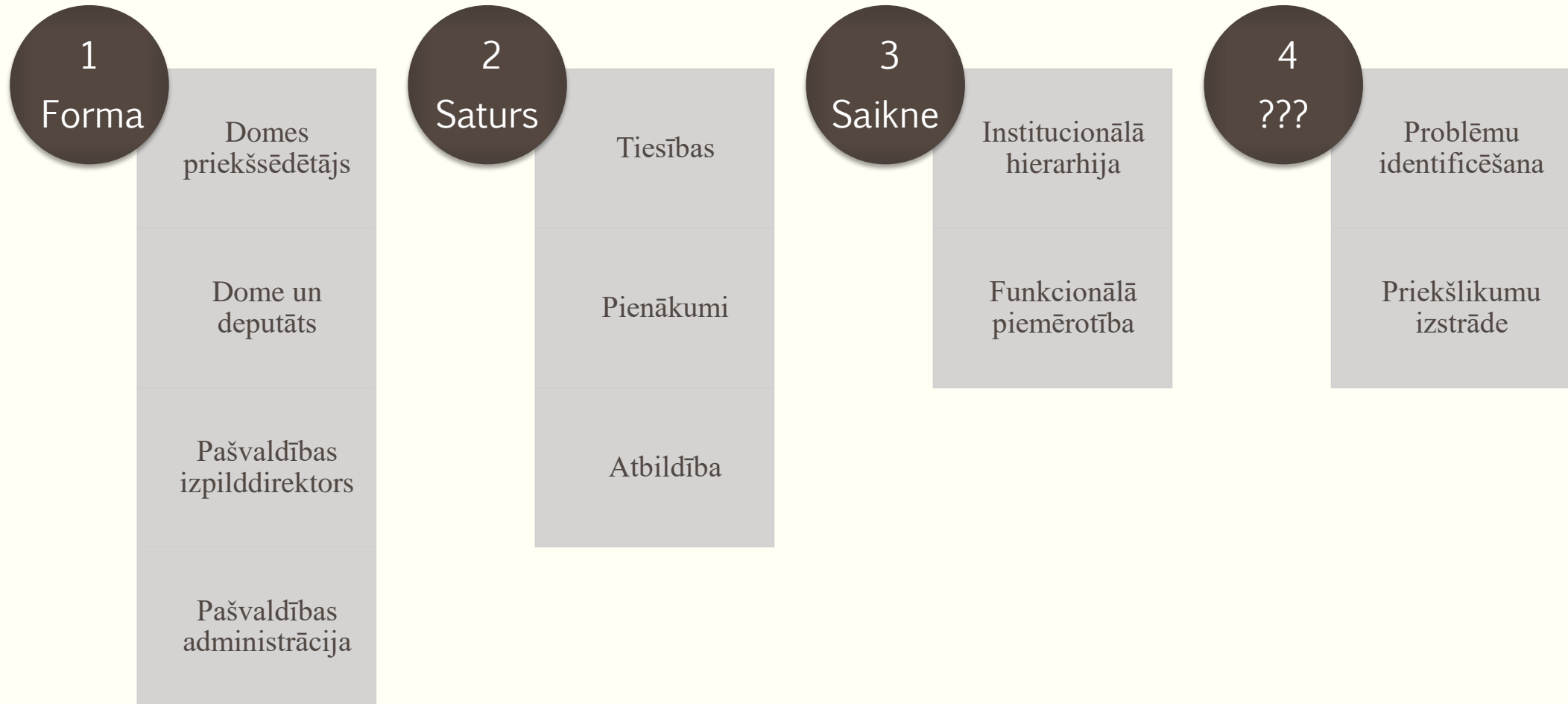
Pētījumi

- Balodis, R. (2011). Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VII nodaļa. Cilvēka pamattiesības
- Vilka, I. (2012). Local Government in Latvia. Local Government in the Member States of the European Union: a comparative legal perspective, 365-388.
- Stucka, A. (2013). Latvijas pašvaldību sistēmas pilnveidošanas aktuālie valststiesību jautājumi.
- Bāra, D., Kalniņš, V., Pleps, J., Vilka, I. (2013). Ekspertu grupas pārvaldības pilnveidei priekšlikumi
- Balodis, R. (2014). Latvijas Republikas Satversmes komentāri. I nodaļa. Vispārējie noteikumi.
- Briede, J., Danovskis, E., & Kovaļevska, A. (2016). Administratīvās tiesības: mācību grāmata. Tiesu namu aģentūra.
- Načisčionis, J. (2018). Administratīvās tiesības
- Stucka, A. (2019). Latvijas pašvaldību sistēmas juridiskais raksturojums un pašvaldību reformas.
- Report CG34 (2018) «Local and regional democracy in Latvia»

Informatīvais ziņojums «Par Pašvaldību likuma izstrādi»

- **Domes darba regulācija:**
 - Ārkārtas sēžu sasaukšanas kārtības izmaiņa
 - Domes komiteju locekļu skaita ierobežojuma atcelšana
 - Tiesības neveidot mazapdzīvotu pagastu pārvaldes
- **Pašvaldības izpilddirektora institūta attīstīšana**
 - Darba līguma termiņa ierobežojums uz noteiktu laiku (5 gadi) ar tiesībām tikt apstiprinātam atkārtoti atbilstoši konkursa uz amata vietu rezultātiem,
 - Kvalifikācijas pamatprasības (kompetence, izglītība, pieredze, reputācija)
 - administrācijas uzraudzības un atbildības modeļa pārskatīšana
- **Lēmējvaras nodalīšanas no izpildvaras problemātika**
 - «izrādās, ka domes priekšsēdētājs rīkojas gan kā pašvaldības lēmējvaras vadītājs, gan arī kā tās izpildvaras vadītājs»
 - deputātiem noteikto ierobežojumu ieņemt citus amatus pašvaldībā palielināšana
- **Iedzīvotāju valdes (konsultatīvās padomes)**
- **Saistošo noteikumu satura un tiesiskuma pārbaudes kārtības izmaiņas**

Pašvaldības institucionālās uzbūves izvērtējums

Pašvaldības domes deputāts

- Deputāta (politiskas amatpersonas) statusa iegūšana
- Deputāta statusa zaudēšana
 - Pilnvaru izbeigšana pirms termiņa
 - Statusa anulēšana
 - Pilnvaru nolikšana uz laiku
 - Domes atlaišana
- Deputātu tiesības un ierobežojumi (funkcijas, amati utml.)
- Deputāta tiesisko interešu aizsardzība
 - Attiecībās domes ietvaros
 - Valsts valodas neprasmes gadījumā
 - Individīda tiesiskā interese domes kā deputāta kopuma atlaišanas gadījumā

Deputāta lomas izvērtējums

- Deputātu neatkarības princips ir saistāms vienīgi ar ideāltipisko modeli, patiesībā deputāti grupējas frakcijās un jūtas pirmām kārtām kā šo frakciju pilntiesīgi locekļi un to ievēlēšanu sekmējušo personu kopuma priekšstāvji (Dr.iur.A.Caics)
- Vienīgi normas piemērotāja apzinātas, mērķtiecīgas un likumīgas darbības rezultātā tiesību norma kļūst par realitāti (Meļķis, 2014)
- Varu savstarpējā kontrole, ierobežošana un iegrošana galvenokārt kalpo indivīda aizsardzībai. Varas dalīšanas mērķis ir pieņemt pēc iespējas pareizākus lēmumus, tas ir, lai tos pieņem tās institūcijas, kam ir vislabākie priekšnoteikumi to pieņemšanai (Dr.iur.H.J.Vildbergs, Dr.iur.K.Messeršmits)
- Reprezentatīvās demokrātijas sistēma veido lēmumu pieņemšanai nepieciešamo attālumu starp tiesiskajām un sociālajām lomām un interešu konfliktu, lai uzlabotu lēmuma pieņemšanas noteikumus to lietīšajā un racionalitātes aspektā (Dr.R.Cipeliuss)
- Amatpersona nedrīkst būt subjektīva vai aizspriedumu varā (Dr.iur.J.Briede)

Pašvaldības domes statusa izvērtējums

- Pašvaldības dome kā atvasinātas publiskas personas lēmēj institūcija tiek izveidota ar vienlīdzīgu, tiešu, aizklātu un proporcionālu vēlēšanu starpniecību (Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likums)
- Dome ir demokrātiskās vēlēšanās no vēlētāju puses tieši leģitimēta valsts pārvaldes institūcija (Levits, 2002) (Briede, 2016)
- Likums nenošķir pašvaldības domi kā lēmējvaru no izpildvaras, dome bieži rīkojās kā iestāde administratīvā procesa ietvaros (Bāra, Kalniņš, Pleps, u.c. 2013)
- Politiskā lēmuma no administratīva akta nošķiršanai tā pieņemšanas procedūra un institūcijas demokrātiski leģitīmais raksturs nav izšķiroši (Briede, Danovskis, 2015)
- Vairākuma dominante nav patiesais konstitucionālās demokrātijas nolūks (Glen Staszewski, 2012)

Secinājumi par pašvaldības domes statusu

- Pašvaldība sevī ietver vietējās likumdošanas institūcijas funkcijas, kas ir leģitimētas no tās teritorijā dzīvojošo vēlētāju puses, un ir valsts pārvaldes atvasināta publiska persona
- Domes deputāts ir tiesību normu piemērotājs, kuram tas ir jādara apzināti un mērķtiecīgi, ievērojot visus tiesību principus. Nav pamata pieprasīt, lai deputāts bez ierunām balsotu par jebkuru piedāvāto lēmuma projektu
- Nav atrisināta situācija gadījumiem, ja likumā «Par pašvaldībām» 37.panta sestajā daļā noteiktā kārtībā domes deputāti, balsojot neatbalsta sagatavoto administratīvo aktu
- Pastāv pretruna starp domes leģitīmi deleģētas institūcijas raksturu un domes kā iestādes administratīvā procesa ietvaros, izdodot individuāli adresētus administratīvos aktus, ar procesuālā taisnīguma principu
- Individuāli adresētu administratīvo aktu izdošana nav raksturīga un būtu izslēdzama no pārstāvniecības orgāna funkcijām un nododama pašvaldības administrācijas pārziņā.

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

- Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.pantā noteiktais - politiskā amatpersona tiek ievēlēta vai iecelta, pamatojoties uz politiskiem kritērijiem, bet pārvaldes amatpersona tiek iecelta amatā vai pieņemta darbā, pamatojoties uz profesionāliem kritērijiem – ir attiecināms uz pašvaldības domes priekšsēdētāju
- Pašvaldības domes priekšsēdētājs vienlaicīgi ietver sevī atvasinātas publiskas personas orgāna vadītāja un pastarpinātas pārvaldes iestādes vadītāja tiesības, pienākumus un atbildību
- Ir augstāka pārvaldes amatpersona attiecībā uz pašvaldībā nodarbinātajiem (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 29.p., 32.p.ceturta daļa)
- Nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja tiesības apstrīdēt pašvaldības domes priekšsēdētājam maksājamā nodokļa summu (likums «Par nekustamā īpašuma nodokli» 10.p.trešā daļa)
- Atbild par tiesas spriedumu izpildi lietās, kurās viena no pusēm ir dome (likums «Par pašvaldībām» 62.p.)
- Pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktās pilnvaras izdot un izskatīt sūdzības administratīvā procesa ietvaros (likuma «Par pašvaldībām» 47.p.trešā daļa, 62.p.)

Domes priekšsēdētāja atstādināšana

- Iespēja atcelt pašvaldības institūcijas ar augstākās lēmējvaras lēmumu tika rosināta un ieviesta ārkārtējos apstākļos, nolūkā nostiprināt Latvijas Republikas varas suverenitāti, vienlaicīgi uzsverot ierosinātāja politisko neitralitāti
- Domes priekšsēdētāja atstādināšanas ir nevis pagaidu aizliegums pildīt amata pienākumus, bet rīkojuma izdevējiestādes griba atbrīvot to no amata un atstādināšana ir šīs procedūras neatņemama sastāvdaļa
- Likuma «Par pašvaldībām» 93. un 94.pantos paredzētais tiesību samazinājums ir līdzvērtīgs disciplinārsodam un ir pretrunā ar VPIL 71.panta otro daļu, kas liedz politiskas amatpersonas saukt pie disciplināratbildības
- Atstādināšana, neesot skaidri noteiktai procedūrai, pārkāpj patvaļas aizlieguma un objektivitātes principus, kā arī apstrīdēšanas izskatīšana tiesā pārkāpj varas dalīšanas principu

Pašvaldības izpilddirektors

- Iecelšanas kārtība un darba samaksas noteikšana
- Likuma «Par pašvaldībām» 69.pants līdz šodienai ir mainījies nebūtiski un saistīts ar citu jēdzienu maiņu
- Likums «Par pašvaldībām» nenosaka izpilddirektora institucionālo saistību ar administrāciju
- Pilnvarojuma apjoms un atbildība tiek noteikta pašvaldības nolikumā
- Kapitālsabiedrību kapitāla daļu turētāja pilnvarojuma īpatnības

Administrācija

- Jēdzienu administrācija, amatpersona, darbinieks saplūšana un nošķiršana
- Politisko amatpersonu darbību nodrošinošo darbinieku nodarbinātības regulējums
- Administrācija var būt kā atsevišķa pašvaldības iestāde
- Funkcijas un uzdevumi
 - Domes lēmumu projektu sagatavošana;
 - Domes lēmumu tiesiskuma un lietderības pārbaude;
 - Domes lēmumu izpilde
 - Kontrole un uzraudzība par domes pieņemto lēmumu izpildi;
 - Padomu un konsultāciju sniegšana pašvaldības amatpersonām;
 - Domes (komiteju) darba organizatoriskā un tehniskā nodrošināšana
 - Izdot administratīvos aktus
 - Veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas attiecībā uz personām, kas neatrodas to tiešā vai netiešā pakļautībā

Priekšlikumu izstrādes virzieni

- Novērtēt riskus varbūtējo strukturālo un funkcionālo izmaiņu pašvaldību skaita samazināšanas gadījumā
- Identificēt skaidrus mērķus pašvaldības lēmējvaras un izpildvaras nošķiršanai
- Izvērtēt visu pašvaldības izpildvarā iesaistīto institūciju funkcijas to hierarhiskā kopsakarā un piemērotībā veikt attiecīgos pārvaldes uzdevumus

Paldies par uzmanību

PhD cand. Juris Radzevičs

juris.radzevics@inbox.lv

Tālrunis: 29487021